

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2013r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2013r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania (...) sp. z o. o. z siedzibą w K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o nałożenie kary pieniężnej

na skutek odwołania (...) sp. z o. o. z siedzibą w K. od Decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 11 marca 2011 roku Nr (...)

1. **Oddala odwołanie.**

2. **Zasądza od (...) sp. z o. o. z siedzibą w K. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.**

XVII AmE 87/11

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 marca 2011 r. pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł, że powód - Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w K. nie wywiązał się z obowiązku stosowania taryfy zgodnie z określonymi w niej warunkami tj. przestrzegania przepisów związanych z udzieleniem bonifikat z tytułu przerw w dostawie energii elektrycznej, oraz nie wywiązał się z przestrzegania obowiązków wynikających z koncesji tj. stosowania warunku 2.1.1. koncesji na obrót energią elektryczną i w związku z powyższym wymierzył mu karę pieniężną w kwocie 500 000 złotych.

Od decyzji tej powód wniósł odwołanie wnosząc o jej zmianę lub uchylenie zarzucając naruszenie:

1. art. 56 ust. 1 pkt 6 oraz pkt 12 ustawy Prawo energetyczne w związku z art. 2.2.1 koncesji powoda na obrót energią elektryczną z dnia 28 czerwca 2007r w związku z art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 Prawa energetycznego oraz w związku z art. 471 k.c. przez przyjęcie, że zaistnienie nadzwyczajnych i katastrofalnych warunków atmosferycznych, które mają charakter siły wyższej nie wyłącza odpowiedzialności powoda za przerwy w dostawach energii elektrycznej i co za tym idzie rodzi obowiązek zapłaty bonifikaty z tytułu niedotrzymania parametrów jakościowych obsługi odbiorców w zakresie długości przerw w dostarczaniu energii elektrycznej.

2. § 37a rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. Nr 128, poz. 895 z późn. zm.) w związku z art. 471 k.c. poprzez przyjęcie, że przewidziany w tym przepisie obowiązek wypłaty odbiorcy końcowemu bonifikaty ma charakter bezwzględnie obowiązujący i pomimo braku ustawowego nadania temu przepisowi charakteru *lex specialis*

w stosunku do art. 471k.c. i innych przepisów k.c., przepis ten wyłącza stosowanie art. 471 k.c. w zakresie zwolnienia powoda z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania z uwagi na okoliczności, za które powód nie odpowiada, co stanowi również naruszenie art. 2, 22 i 92 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

3. art. 6 ust. 1 i 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. dnia 4 listopada 1950 zmienionej Protokołami nr (...) oraz uzupełnionej Protokołem nr (...) (Dz. U. z dnia 10 lipca 1993 Nr 61, poz. 248 z późniejszymi uzupełnieniami i zmianami) przez pominięcie przez pozwanego w postępowaniu, w procesie wydawania Decyzji i miarkowania kary pieniężnej wymagań Konwencji w zakresie wynikających z Konwencji gwarancji procesowych dla powoda w zakresie uwzględniania winy i stopnia winy powoda w zaistnieniu stanu faktycznego, który stał się przyczyną przerw w dostawach energii elektrycznej oraz w procesie rozpatrywania wniosków odbiorców o wypłatę bonifikat oraz oderwanie obowiązku zapłaty bonifikaty od norm prawnych regulujących przypadki zwolnienia strony umowy z odpowiedzialności,

4. art. 7,8, 77 § 1 i 2 oraz 80 k.p.a. w związku art. 471 k.c. w związku z art. 56 ust. 1pkt 6 i 12 Prawa energetycznego przez naruszenie zasady prawdy obiektywnej jak również przyjęcie bezpodstawnego domniemania, że zjawiska pogodowe, które stały się przyczyną uszkodzeń sieci (...) S.A. w styczniu 2010r, były zjawiskami, które w świetle art. 471 k.c. można było przewidzieć a zatem nie noszą one znamion . siły wyższej zwalniającej z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie - świadczenia. Pozwany nie przeprowadził żadnego postępowania dowodowego w zakresie ustalenia czy zjawiska te miały charakter dający czy niedający się przewidzieć.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

Bezsporne jest, że powód prowadzi działalność gospodarczą w zakresie obrotu energią elektryczną, świadcząc tę usługę na terenie całej Polski, na podstawie koncesji udzielonej mu przez Prezesa URE decyzją z dnia 28 czerwca 2007 r. Nr (...) / (...). Ponadto świadczy usługi kompleksowe, o których mowa w art. 3 pkt 30 ustawy - Prawo energetyczne, odbiorcom energii elektrycznej z obszarów: B., C., K., T. i B..

Zgodnie z art.47 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, powodowe Przedsiębiorstwo jest obowiązane do przedkładania Prezesowi URE do zatwierdzenia taryfy dla energii elektrycznej w odniesieniu do odbiorców grup G (odbiorcy komunalno - bytowi), natomiast w pozostałym zakresie zostało zwolnione.

W okresie od 1 stycznia 2010 r. do dnia 15 marca 2010 r. powód stosował taryfę dla energii elektrycznej zatwierdzoną Prezesa URE z dnia 2 stycznia 2009 r., znak (...) ogłoszoną w „Biuletynie Branżowym Urzędu Regulacji Energetyki – Energia elektryczna Nr (...) z dnia 2 stycznia 2009 r. oraz taryfę zatwierdzoną decyzją Prezesa URE z dnia 22 stycznia 2010 r., znak: (...), ogłoszoną w Biuletynie Branżowym Urzędu Regulacji Energetyki- Energia elektryczna Nr (...) z dnia 22 stycznia 2010 r.

W obu taryfach został umieszczony następujący zapis: „Za niedotrzymanie przez operatora parametrów jakościowych energii, określonych w rozporządzeniu systemowym oraz za niedotrzymanie, zarówno przez Operatora jak i przez Sprzedawcę standardów jakościowych obsługi odbiorców, określonych w rozporządzeniu systemowym, odbiorcom na ich wniosek przysługują bonifikaty ustalone w sposób określony w taryfie operatora”.

Bezspornym jest również, że w powyższym okresie doszło do szeregu awarii elektrycznych, których efektem były przerwy w dostawie energii elektrycznej do odbiorców (dochodzące do 410 godzin), tj. przekraczające dopuszczalne przepisami prawa, czasy ich trwania.

W związku z powyższym zgłoszonych zostało co najmniej 740 wniosków odbiorców o przyznanie bonifikaty, w tym 516 wniosków odbiorców z grupy G z obszaru: B. , C. i K.. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia przez powoda tych

wniosków, wielkość należnych bonifikat wyniosłaby 224 861,30 zł, z czego dla odbiorców w grupach G przypadłoby 38 808,58 zł.

Żaden z powyższych wniosków nie został uwzględniony, a w 599 przypadkach stanowiących ponad 80 % ogółu wniosków, dodatkowo został przekroczony 30 dniowy termin wniosków odbiorców.

W tym stanie faktycznym Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Stosownie do treści art.56 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U Nr 89 z 2006 r., poz. 625 z późn. zm.) karze pieniężnej podlega ten kto stosuje ceny lub stawki opłat wyższe od zatwierdzonych lub stosuje taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami.

W ocenie Sądu odmowa przyznania bonifikat odbiorcom którzy złożyli pisemne wnioski, w sytuacji, gdy okres przerwy w dostawie energii elektrycznej dłuższy od określonego w § 40 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego stanowiło stosowanie taryfy niezgodnie z określonymi w niej warunkami, co uzasadniało zastosowanie przytoczonej wyżej normy.

Wbrew zarzutom powoda, brak jest podstaw do uznania, że bonifikata ma charakter odszkodowawczy. Bonifikata mniejsza bowiem wysokość świadczenia pieniężnego (ceny lub opłaty) w związku z wykonaniem świadczenia rzeczowego w niższej jakości. Funkcją bonifikaty jest wzajemne dostosowanie wysokości świadczeń w wykonaniu zasady ich ekwiwalentności, a nie kompensata szkody. Bez znaczenia dla jej funkcji jest sposób obliczania wysokości bonifikaty, gdyż podobnie jak cena stanowi ona element umowy stron.

Przyjęcie odmiennego punktu widzenia prowadziłoby w konsekwencji do sytuacji, w której ryzyko związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwo energetyczne ponosiłby odbiorca energii. Byłby on bowiem obowiązany do spełnienia swojego świadczenia pieniężnego w pełnej wysokości pomimo, że świadczenie wzajemne, chociażby na skutek zjawiska siły wyższej, było niższej jakości od umówionej.

Podkreślić również należy, że udzielenie bonifikaty nie wyłącza obowiązku odszkodowawczego, jeżeli następstwem nienależytego wykonania zobowiązania była szkoda wierzyciela.

Taki charakter bonifikaty sprawia, że bez znaczenia jest przyczyna wywołująca zdarzenie powodujące konieczność jej udzielenia. Wystąpienie zjawiska „siły wyższej” może wyłączać odpowiedzialność odszkodowawczą ale nie uzasadnia naruszenia zasady ekwiwalentności świadczeń.

Podkreślić należy, że zdaniem Sądu, nie ma znaczenia dla wynikającego z art.56 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo energetyczne obowiązku stosowania taryfy zgodnie z określonymi w niej warunkami, czy warunki te zostały wprowadzone w wykonaniu określonych przepisów czy też nie. Nawet jeśli określony zapis został wprowadzony wyłącznie z woli sporządzającego taryfę przedsiębiorstwa energetycznego, to obowiązujący w tym zapisie warunek musi być przez to przedsiębiorstwo przestrzegany. Taryfa stanowi bowiem integralną część umowy cywilnoprawnej pomiędzy przedsiębiorstwem energetycznym a odbiorcą i jako taka jest wiążąca w zakresie określonych w niej warunków.

Dla istoty sprawy nie ma zatem znaczenia treść § 37 a rozporządzenia taryfowego, który ma zastosowanie pośrednie, gdyż dotyczy jednej z zasad, która przedsiębiorstwo energetyczne musi wziąć pod uwagę przy opracowywaniu taryfy. Przepis ten, ze wskazanych wyżej względów nie ma ziąbu z treścią art.471 k.p.c. gdyż nie normuje odpowiedzialności za nienależyte wykonanie umowy. Bezprzedmiotowy jest w związku z tym zarzut naruszenia art.2, 22 i 92 Konstytucji RP.

Bezzasadny jest również zarzut naruszenia art.6 ust. 1 i 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wartości. Brak było bowiem podstaw aby Prezes (...) przy wymierzaniu kary rozważał kwestię przyczyn przerw w dostawach energii elektrycznej.

Podzielając pogląd, że do decyzji nakładającej kare pieniężną obowiązuje wyższy standard ochrony praw przedsiębiorcy ze względu na konieczność zapewnienia skuteczności w polskim porządku prawnym przepisom

Europejskiej konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wartości w zakresie w jaki Europejski Trybunał Praw Człowieka przyjmuje gdy dochodzi do wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej, zasady sądowej weryfikacji prawidłowości orzeczenia organu regulacji w tym zakresie, powinny odpowiadać wymogom analogicznym do tych, które obowiązują sąd orzekający w sprawie karnej (vide Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21.09.2010 r. sygn. III Sk 8/10 niepubl. i Wyrok sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12.01.2011 r. syn VI Ca 782/10 niepubl.), należy mieć na względzie, że przedmiotem postępowania, a zarazem przesłanką do nałożenia kary pieniężnej było stosowanie przez powoda taryfy niezgodnie z określonymi w niej warunkami, poprzez nieuwzględnianie wniosków o przyznanie bonifikat, pomimo spełnianych po temu przesłanek.

W ocenie Sądu było to umyślne działanie zmierzające do przeniesienia ryzyka związanego z działalnością gospodarczą na konsumentów. Bezzasadne powoływanie się na zjawisko „siły wyższej” było działaniem celowym, zmierzającym do osiągnięcia wymiernej korzyści. Opierając się na logicznym rozumowaniu i doświadczeniu życiowym nie można przyjąć, że przedsiębiorca energetyczny działający od lat na rynku i dysponujący istotnym potencjałem ekonomicznym podejmuje jednorodną decyzję wbrew zapisom taryfy w sposób nieświadomy, lub bez świadomości skutków tego faktu. Brak jest zatem podstaw do formułowania zarzutu, że kara została nałożona w sytuacji gdy powodowi nie można było przypisać winy.

Za bezprzedmiotowe należy uznać zarzuty naruszenia art.7, 8, 77 § 1 i 2 oraz 80 k.p.a. w zw. z art.471 k.c. i art.56 ust. 1 pkt 6 i 12 ustawy Prawo energetyczne, gdyż wskazywane fakty nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Nadto, zgodnie, bowiem z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem (vide: Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1991 roku sygn. akt III CRN 120/91 OSNC 1992 Nr 5, poz. 87; Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 roku sygn. akt I CKN 265/98 OSP 2000 Nr 5 poz. 68; Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 roku sygn. akt 351/99 OSNC 2000 Nr 3 poz. 47; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2001 roku sygn. akt I CKN 1036/98 LEX Nr 52708; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2005 roku, sygn. akt III SZP 2/05 OSNP 2006/19-20/312) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie może ograniczyć sprawy wynikającej z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedza postępowania sądowe. Celem postępowania nie jest przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego, ale merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa Urzędu. Postępowanie sądowe przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest postępowaniem kontradiktoryjnym, w którym uwzględnia się materiał dowodowy zebrany w postępowaniu administracyjnym, co nie pozbawia jednak stron możliwości zgłoszenia nowych twierdzeń faktycznych i nowych dowodów, według zasad obowiązujących w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych. Sąd antymonopolowy jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, w tym wypadku Urzędu Regulacji Energetyki, według reguł kontradiktoryjnego postępowania cywilnego, a nie sądem legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowno-administracyjnym. Tylko takie odczytanie relacji pomiędzy postępowaniem administracyjnym i postępowaniem sądowym może uzasadniać dokonany przez racjonalnego ustawodawcę wybór między drogą postępowania cywilnego i drogą postępowania sądowno-administracyjnego dla wyjaśnienia istoty sprawy.

Gdyby przyjąć, że w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych to nie mogą one być przedmiotem postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu, bowiem Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym.

Z tych względów odwołanie należało oddalić wobec braku podstaw do jego uwzględnienia (art.479<sup>53</sup> § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, zasądzając na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych (art.98 k.p.c.)

SSO Bogdan Gierzyński